

POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov práce:

HISTORICAL AND COMPARATIVE ASPECTS OF ENGLISH AND SPANISH THEOLOGICAL TERMINOLOGY

Autor: Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD.

Oponent: prof. PhDr. Eva MALÁ, CSc.

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Problematika riešená v predloženej habilitačnej práci je náročná z viacerých aspektov. Mgr. Hornáčková Klapicová sa vo svojom výskume podujala poukázať na spoločný pôvod teologických termínov anglického a španielskeho jazyka na základe predikovaných podobností. Okrem jazykovej erudovanosti autorky (plynulo ovládajúcej dva cudzie jazyky) vyzdvihujeme fakt, že výskum realizovala v diachrónnom pláne, čo v súčasnosti predstavuje zriedkavý prístup ku skúmaniu lingvistických fenoménov. Historické disciplíny často stoja na okraji vedeckého záujmu, hoci práve vedomosti vývinových procesov sú dôležité pre hlbšie a uvedomené pochopenie súčasného jazyka.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Autorka definuje spracovanie svojej práce ako tretí cieľ rozsiahleho projektu, ktorého dva stanovené ciele boli realizované v spolupráci so zahraničnými a domácimi inštitúciami. Cieľom habilitačnej práce je identifikovať niektoré z príčin štruktúrnych podobností anglických a španielskych teologických termínov na základe ich pôvodu. Na dosiahnutie uvedeného cieľa autorka aplikovala viacero metód lingvistického výskumu, spomedzi ktorých primárnou bola historicko-porovnávací metóda.

Úvod práce (Introduction, s. 4-16) – vzhľadom na jeho obsah, mohol byť súčasťou teoretickej kapitoly, nakoľko prezentuje prierez výskumu z historickej a komparatívnej lingvistiky, ako aj veľmi stručný popis súčasnej situácie v oblasti slovenskej termínografie, resp. lexikografie zameranej na teologické (náboženské) termíny. Uvádza aj cieľ, štruktúru a metodológiu práce. Táto úvodná časť neštandardne obsahuje aj definície historickej a komparatívnej lingvistiky, lingvistickú typológiu a faktory lingvistických zmien – preberanie slov a oblasť jazykovej konvergenencie.

Následne je práca členená na tri hlavné kapitoly s jednotlivými podkapitolami tematicky zameranými na stanovené oblasti výskumu. Prvú kapitolu vzhľadom na jej obsah možno rozdeliť na teoretickú časť (1.1 – 1.8) zahŕňajúcu deskripciu porovnávací metódy, základnú charakteristiku indoeurópskej jazykovej rodiny, miesto angličtiny v skupine germánskych jazykov a španielčiny v skupine románskych jazykov, a podkapitolu 1.9 obsahujúcu 44 príkladov anglických, latinských a španielskych teologických termínov pochádzajúcich z indoeurópciny. Podľa nášho názoru bolo žiaduce vytvoriť z uvedených príkladov jednotlivé skupiny zahŕňajúce separátne anglické a španielske termíny (a vynechať latinské termíny, napr. *discipulus*, ktoré sa už vyskytovali pri vysvetľovaní pôvodu španielskych slov), aby zoznam nepôsobil zmätočne, ale kompaktné. V práci absentuje údaj, či prezentovaný zoznam je úplný alebo predstavuje iba vzorku príkladov anglických a španielskych teologických termínov indoeurópskeho pôvodu (ku ktorým mohli byť zaradené napr. *blasphemy/blasfemia*, *eremite/eremita*, *orison/oración*, a iné).

Druhá kapitola je rozdelená na teoretickú časť zaoberajúcou sa prevzatými slovami v angličtine (podkapitoly II.1 – II.1.10) a v španielčine (II.2 – II.2.4.4). Tretiu časť tejto kapitoly tvorí zoznam anglických a španielskych teologických termínov: v II.3 z hľadiska

slovotvorby, v II.4 – II.5 z hľadiska ich pôvodu. Tu však tiež zaznamenávame nesúlad pri klasifikácii termínov, napr. zaradovanie slov latinského a gréckeho pôvodu do II.5, hoci tieto už boli uvádzané v II.4. Niektoré vysvetlenia pôvodu sú nejednotné, napr. *duomo/dom* (správne má byť: *dome*) sa nachádza v rámci slov talianskeho pôvodu - boli prevzaté z latinčiny (*domus*), *altar* má pôvod v staroangličtine (*altar*) – prevzaté z latinského *altare*. Aké kritériá autorka zvolila pre výber anglických (2) a španielskych (25) príkladov na ich detailnejšiu etymologickú prezentáciu (časť II.5) a z akého dôvodu takto nepostupovala aj v časti II.4, v ktorej uviedla iba samostatné teologické termíny?

V tretej kapitole bolo autorkiným zámerom poukázať na podobnú štruktúru anglických a španielskych (teologických?) termínov ako dôsledok konvergentného vývinu týchto jazykov, avšak celú kapitolu (8 strán) tvorí štúdia prevzatá od jediného autora (Ayerbe 2006), navyše, s aplikovaním výskumu na príkladoch španielskeho a nemeckého (nie anglického) jazyka. Aj keď súhlasíme s autorkou, že nemecký a anglický jazyk patria do germánskej vetvy jazykov, nemôžeme výsledky výskumu z nemeckého jazyka akceptovať a považovať ich za reliabilné a validné aj pre anglický jazyk.

Istú nejasnosť vyvoláva zaradenie do práce štvrtej kapitoly (8 strán) s názvom *Extract from the Spanish-English Theological Dictionary*. Vyselektované heslá sú totiž uvedené nielen v španielsko-anglickej, ale aj anglicko-španielskej mutácii. Nie je tiež jasné, či ide o ukážku z už publikovaného slovníka (v rámci vyššie spomínaného projektu), keďže táto kapitola neobsahuje úvodné vysvetlenie, ani záverečný komentár.

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Jedným z prínosov habilitačnej práce je už vyššie uvedený a kladne hodnotený diachrónny prístup ku skúmaniu lingvistických javov anglického a španielskeho jazyka. Vzhľadom na absenciu vedeckých štúdií takéhoto zamerania považujeme predmetnú prácu za inšpiratívny zdroj pre ďalšie výskumy v oblasti historicko-porovnávacej lingvistiky.

Aj napriek niekoľkým diskrepanciám, ktoré sa v práci vyskytli, oceňujeme zanietenie a snahu autorky prispieť k riešeniu tejto náročnej problematiky.

4. Posúdenie formálnej stránky práce

Habilitačná práca pozostáva z 91 strán, ďalšiu časť tvoria prílohy (14 strán), slovenské resumé (11 strán) a zoznam literatúry (16 strán). Hoci by bolo možné namietajúť, že pre tento typ vedeckej práce by mal byť rozsah strán, resp. počet znakov väčší, je namieste konštatovanie, že hodnota práce nespočíva v nadmernom počte strán, ale v náročnosti jej spracovania, ktoré predpokladalo autorkine hlboké znalosti nielen zo synchronnej, ale aj z diachrónnej jazykovej roviny a zahŕňalo historicko-porovnávací výskum dvoch typologicky odlišných jazykov.

Práca je napísaná v anglickom jazyku a je doplnená príkladmi z iných jazykov, najmä španielčiny, ale aj latinčiny a gréčtiny. Vzhľadom na použitie viacerých jazykov, autorka ich v predmetnej práci adekvátne prezentovala rôznymi typmi písma, čo určite sťažilo písanie samotnej práce, avšak bezpochyby sa týmto spôsobom zaistila zrozumiteľnosť a prehľadnosť textu. Predložená práca spĺňa požadovanú jazykovú a štylistickú úroveň, vrátane uvádzania citácií z literárnych zdrojov.

5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie vedecko-pedagogického titulu docent

Vzhľadom na vyššie uvedené prínosy habilitačnej práce, ako aj vzhľadom na to, že **Mgr. Edita Hornáčková Klapicová, PhD.** svojou publikačnou a vedecko-výskumnou činnosťou patrí k odborníkom v predmetnej oblasti navrhujem, aby jej bol po úspešnom habilitačnom konaní udelený vedecko-pedagogický titul **docent** v odbore 2.1.32 Cudzie jazyky a kultúry.